

Als taal meer is dan woorden alleen...

Marianne Rietveld

UIT DE PRAKTIJK

Elle, 7 jaar

Elle voelt zich in de klas niet begrepen en twijfelt aan zichzelf. Ze slaapt slecht en heeft regelmatig woede-uitbarstingen die uit het niets lijken te komen. Ouders vragen om hulp hoe hiermee om te gaan en vragen zich af waar dit gedrag vandaan zou kunnen komen. Het is fijn, ouders weten al een helder onderscheid te maken tussen de persoon Elle en haar gedrag. Ze houden van haar om wie ze is, maar het gedrag wat ze laat zien gaat alle grenzen te buiten.

Elle komt de eerste keer naar de praktijk op een regenachtige dag. Ik heb het kachelkje aan, wat lekkers op tafel en een kaarsje voor de gezelligheid.

Elle komt binnen, kijkt rond en zegt zachtjes 'gezellig hier'. We gaan aan tafel zitten. Het kachelkje zet ik altijd onder de tafel. Dat betekent dat het glazen tafelblad lekker warm is. Ze kijkt en voelt verrast aan de tafel. Ze schuift haar beide handen rondjes draaiend over de tafel. Ik lach haar bemoedigend toe en doe mee. Ze legt haar onderarmen erop. 'Echt lekker warm, ik word er zo rustig van'.

Ze vertelt dat ze ook rustig wordt van het lezen van boeken, van mooie gedichtjes, of korte verhalen. Gewoon, van mooie woorden. "En als ik ze dan rustig lees met steeds een andere klemtoon op een woord, voel ik de letters en de zinnen soms ineens heel diep van binnen. Dan moet ik vaak heel diep zuchten. En voel ik me blij."

Ik ben ontroerd. Dit meisje van 7 jaar voelt taal. Een van de gevoeligheden die we meer dan gemiddeld zien bij hoogbegaafdheid. Gevoeligheid voor taal. Dat taal meer is dan woorden en zinnen onder of naast elkaar. Dat je taal dus kan voelen. En je emotioneel raakt. Elle voelt taal. Wat zij nodig heeft is tijd. Tijd om via taal tot rust te komen. Ze voelt zelf heel goed aan wanneer haar emmertje te vol wordt en de woede-uitbarsting op de loer ligt. Ze heeft het nodig dat ouders en omgeving haar begrijpen en haar helpen zichzelf te begrijpen. Gesproken en geschreven taal. Dat haar woede-uitbarstingen uit frustratie naar boven komen. Dat ze zich niet gezien weet in haar emoties voor de taal die tegen haar gesproken wordt. Snel geraakt zijn en je dan heel intens afgewezen voelen. Aan de ene kant is taal een krachtig middel

waarmee hoogbegaafden om zich heen kunnen slaan en aan de andere kant is daar de intense gevoeligheid voor gesproken taal.

GEVOELIG

Inmiddels kennen veel ouders de doosjes ZijnsWijzers wel. En anders zorgt het Zijnsluik van Tessa Kieboom wel voor herkenning. Wat hierin overeenkomt, is aandacht voor de eigenheid van 'de hoogbegaafde'. Wie is de hoogbegaafde? Dat meten we niet met een IQ test, maar leren we een beetje kennen door de 5 intens aanwezige en meer dan gemiddeld bij hoogbegaafden voorkomende karaktereigenschappen, te herkennen en te respecteren. Om zo inzicht te krijgen in het intens voelen en beleven van de wereld om hen heen. Deze karaktereigenschappen zijn:

- Autonomie waarbij de hang naar zelfstandig zijn hand in hand gaat met loyaliteit, welwillendheid, empathie en flexibiliteit.
- Gevoeligheid waarbij de emotionele intensiteit zorgt voor een verlangen naar harmonie en begrepen te worden.
- Kritische houding dat vraagt dat ze zich gezien en gehoord voelen in hun eigenheid en hun oprechtheid.
- Perfectionisme wat zorgt voor een sterke

drive om dingen goed te doen of te verbeteren. Inwendig ligt de lat hoog.

- Rechtvaardigheidsgevoel dat maakt dat ze, soms bijzonder hard, geraakt worden door onrecht. Dat kan enorm overweldigend zijn.

GEVOELIG VOOR GESPROKEN TAAL

Ook zijn hoogbegaafden vaak gevoelig voor taal. Ze horen niet alleen de woorden, de boodschap die tot ze komt, maar voelen ook wat er niet gezegd wordt. Of juist wel gezegd wordt maar niet met de woorden die gesproken worden. Het 'voelen' van taal maakt dat ze al snel in de gaten hebben waar het over gaat. Of juist niet over gaat. Zie het voorbeeld van Elle hierboven.

Mijn eigen ervaring in deze periode van intense rouw om het verlies van mijn man Rob maakt mij nog gevoeliger voor gesproken taal, merk ik. Soms hark ik een 'weelderig bloeiend bloemenperk om tot een wildernis', zonder dat ik dat wil en vaak heb ik het niet eens in de gaten.

Door intens te leven en te voelen kan het ontvangen en zenden van taal soms ongewenste resultaten hebben.

GEVOELIG VOOR GESCHREVEN TAAL

Het taalgevoel zit er eigenlijk al vroeg in. Wat overigens niet wil zeggen dat elke hoogbegaafde goed is in alle talen. De eigen taal geeft, door de grote woordenschat die ze nu eenmaal bij zich dragen, veel mogelijkheden tot expressie. Het laten rijmen van woorden, schrijven van gedichten, de cadans van terugkerende regels. Het voelen van woorden die elkaar aanvullen tot dat wat je intens kan beroeren. In zijn eenvoud, soms zijn het 4 kleine regeltes, die tot ontroerends toe raken. Het voorlezen dat ik als kleuterjuf graag deed, was altijd een feestje en deed ik dan ook graag en veel. Stemmen, nuances, mimiek, lichaamstaal maakt een verhaal nog echter, nog meer om te voelen.

In mijn praktijk, waar ik veelal hoogbegaafde kinderen help positief om te gaan met hoogbegaafdheid, is taal in al zijn nuances een belangrijke tool. Om zeer bewust mee om te gaan. De juiste woorden vinden voor iets is vaak een uitdaging. Kinderen daarbij vragen of zij een woord kennen dat precies dat zegt wat er bedoeld is, zijn mooie genietmomenten voor mij en de coachee. Zoeken naar precies dat woord... geweldig!

GEKE MAES

Deze schoonheid van geschreven taal is ook te vinden in de unieke gedichtbundel van Geke Maes, @same_geek. Je kent haar misschien ook van Gekend Talent waar zij van 2011 t/m 2019 actief was als orthopedagoog, gespecialiseerd in onderzoek bij meer- en hoogbegaafde kinderen. Geke is ernstig ziek en haar grootste wens is het realiseren van haar eigen dichtbundel. Door de crowdfundingactie van Inspiratiecollectief Alle Monden, een collectief dat zich richt op het verbinden en inspireren van poëzie- & taalliefhebbers, is deze bundel er ook gekomen. De bundel is op 5 november verschenen.

Geke Maes deelt onder de naam Same Geek haar gedichtjes en quotes op social media en weet hiermee mensen te raken. In 2021 won ze de AMAI-publieksprijs voor beste quote op Instagram. Geke's werk kenmerkt zich door een oegenschijnlijke eenvoud die diepgang herbergt. Ze beheerst de kunst om met weinig woorden veel te zeggen. Echt en oprecht. In een mooi samenspel van tekst en beeld, is deze bundel als een pakketje levenswijsheid voor jong en oud. De keuzegedichten met persoonlijke toelichting van mensen die dicht bij haar staan, maken het tot een tastbare herinneringen voor wanneer zij er op een dag niet meer is, maar nog altijd te lezen, tussen de regels door.

Een jaar of twee geleden had ik zelf de wens een klein gedichtenbundeltje te maken over de zijnskant van hoogbegaafdheid omdat taal mij ook zo kan raken en ik met gedichtjes over de zijnskant de kinderen en volwassenen wellicht nog meer herkenning en inzicht zou kunnen geven. Geke heeft toen ook met mij meegeschreven. Twee van de gedichtjes voor mijn-bundel-in-wording vind je hierboven en hieronder. De bundel is er nog niet maar de gedichten zijn er al wel, dus wie weet...

Op de volgende pagina's staan twee gedichten van Geke die ook in haar bundel staan.

Intensiteit in al zijn gelaagdheid
wordt vaak niet ronduit tentoongespreid

Maar wij weten; achter de glimlach rond jouw mond, onder de tranen die ik huil
gaan diepe gronden, gaan rivieren van emoties schuil

Wanneer jij spreekt, zijn het niet alleen de woorden die ik hoor
voel ik de lading, reflecties, nuances, lezen wij elkaar tussen regels door

Volop in ons element als we de liefde, natuur en kunst beleven
bij de hoogste pieken alsook de diepste dalen op de route van het leven

Want daar vallen schillen af, breken emoties open
komen we tot onszelf, elkaar, kan intensiteit geoorloofd stromen

Geke @same_geek

Schoonheid van Geschreven Taal

Met oog voor zijn omgeving
past hij zich makkelijk aan
Lijkt soms zelfs onzichtbaar
Maar in de juiste omstandigheden
en goed op zijn gemak
toont de kameleon
zijn eigen
unieke kleur

Geke @same_geek

Omdat Pharos en ik Geke een warm hart toedragen, gunnen we jou ook deze prachtige bundel. Zou jij hem graag winnen om je even in de schoonheid van geschreven taal te verliezen?

Stuur dan een mailtje naar secretariaat@pharosnl.nu onder vermelding van 'Schoonheid van Geschreven Taal' en wie weet zit jij straks met Geke's dichtbundel tijdens de donkere dagen met een dekentje en een kop thee op de bank.

"Hoogbegaafd"

We denken dat hij
misschien
hoog eh...
je weet wel

Maar je moet niet denken hoor
dat we hem
beter vinden
of meer...

Hij denkt alleen
anders
dieper
verder

En hij is zo intens
in alles

Niet gewoon blij
maar euforisch
niet gewoon boos
maar furieus

Hij heeft niet gewoon een hobby
hij verliest zich erin

En oh
hij legt de lat
zó hoog

Maar nee
hij is niet hoog...
je weet wel

Hij is...
hij is...
gewoon hij

Geke @same_geek

Marianne Rietveld
www.dewijswijzer.nl

Kijk voor haar boek, gedichtjes en wenskaarten op Geke's website: www.samegeek.nl.

Meer inspiratie over taal en poëzie en instagram vind je bij Inspiratiecollectief Alle Monden: www.allemonden.nl.

